

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 වියාචනය කළ මතය

සීමාසහිත මහවැලි සත්ත්ව ව්‍යාපාරික සමාගමේ 2020 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හා අලාභ ප්‍රකාශනය සහ වෙනත් විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය වියාචනය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 වියාචනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය

ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානගතයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූමිමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 1 හි 97 වගන්තිය ප්‍රකාරව ආදායම් හෝ වියදම් අයිතම ප්‍රමාණාත්මක වන විට ආයතනයක් ඒවායේ ස්වාභාවය සහ ප්‍රමාණය වෙන වෙනම ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් රු.1,793,689 ක වාහනයක් විකිණීමෙන් සිදු වූ ලාභය , මූල්‍ය ආදායම් තුළ දක්වා තිබුණි	එය මුද්‍රිත දෝෂයක් වන අතර ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේදී නිවැරදි කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි	ආදායම් හෝ වියදම් අයිතම ප්‍රමාණාත්මක වන විට ඒවායේ ස්වාභාවය සහ ප්‍රමාණය වෙන වෙනම ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 12 හි 15 හා 16 ඡේද ප්‍රකාරව සමාගම විසින් තාවකාලිකව අයකළහැකි බදු වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගෙන සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා විලම්භිත බදු වත්කම් හෝ වගකීම් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැළපිය යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඉදිරි වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැළපීමට කටයුතු කරමි.	විලම්භිත බදු වත්කම් හෝ වගකීම් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැළපිය යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 24 හි 26 (අ) ඡේදය ප්‍රකාරව අදාළ ආයතනය විසින් වෙනත් ආයතන සම්බන්ධයෙන් පාලනයක්,සමූහ පාලනයක් හෝ ආශ්‍රිත සමාගමක් වන විට ඒ සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කිරීම් සිදු කළ යුතු වුව ද සමාගම විසින් ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය සමඟ සිදුවී ඇති ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි	අප ආයතනයෙන් 27%ක කොටස් හිමිකාරීත්වයක් ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය සතු වේ . ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා අප සමාගමේ සභාපතිවරයා ලෙසද කටයුතු කරන අතර 2007අංක 07 දරන සමාගම් පනතට අනුව අප ආයතනය සංස්ථාපනය කර ඇත .ඒ අනුව අප සමාගම ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ වක්‍රලේඛණ වලට අනුව ක්‍රියාත්මක වේ .	පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය සමඟ සිදුවී ඇති ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(ඈ) සමාගම විසින් පොල්,අඹ හා මුංගන් ෆෘට් විකුණුම් ආදායම ලෙස රු.232,639 ක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි හඳුනාගෙන තිබුණ ද ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිති 41 හි 5 (අ),(ආ),(ඇ) හා 4 ඡේද අනුව එම ආදායම් ජනනය කිරීමට පාදක වූ පොල් ගස් හා මුංගන් ෆෘට් ගස් වල පිරිවැය වූ රු.632,402ක් ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ලෙස හඳුනාගෙන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිති 16 අනුව මැනීම සිදුකළ යුතු වුවද මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි අවසන් තොගය ලෙස ගිණුම්ගතකර තිබූ බැවින් වර්ෂයේ ක්ෂය අඩුවෙන් ගිණුම්ගත වී තිබුණි.	ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශයෙහි වෙනම අයිතමයක් ලෙස ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 09 යෙහි 5.5.15 ඡේදය ප්‍රකාරව වෙළඳ ලැබිය යුතු දෑ ශේෂය වන රු.2,829,960 හි පසුකාලීන මැනීම් සඳහා අපේක්ෂිත ණය අලාභ ක්‍රමය (Expected credit loss method) භාවිතා කළ යුතු වුවත් එසේ නොකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ ශේෂය අධි හෝ උභය ගණනය වී තිබුණි.

අපේක්ෂිත අලාභ ක්‍රමය ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂ සඳහා අනුගමනය කරමි

වෙළඳ ලැබිය යුතු දෑ අපේක්ෂිත අලාභ ණය ක්‍රමයට ඇගයීම් කළ යුතුය

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයට පෙර වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව දේපළ, පිරියත හා උපකරණ, විලම්භිත බදු වගකීම හා විශ්‍රාමික පාරිතෝෂික වගකීම යන අයිතමයන්ගේ ශේෂයන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ආරම්භක ශේෂයන් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමේදී පිළිවෙලින් රු. 21,096 ක්, රු. 205,259 ක් වැඩියෙන් හා රු. 184,163 ක් අඩුවෙන් පෙර වර්ෂයේ අවසාන ශේෂයන්ගෙන් වෙනස් වී තිබූ බැවින් එම වටිනාකම් වලින් අවසන් ශේෂයන් අධි හා උභය ගණනය වී තිබුණි.</p>	<p>දේපල පිරියත හා උපකරණ වල 2018/2019 වර්ෂයේ කාර්යාලීය ගෘහ භාණ්ඩවල වැඩිපුර ක්ෂය වීම් සිදු කිරීමක් කර ඇති අතර එය නිවැරදි කර ඇත.</p> <p>විලම්භිත බදු වගකීම එවකට සිටි ගිණුම් නිලධාරියා විසින් සකස් කර ඇති අතර එය ගණනය කල ක්‍රමවේදය සඳහා කිසිදු ලිපිලේඛණයක් නොමැත.</p>	<p>පෙර වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂයන් නිවැරදිව ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල ඇතුලත් සටහන් අංක 03 - දේපළ, පිරියත හා උපකරණ සටහන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන යන්ත්‍ර හා යන්ත්‍රෝපකරණ, මෝටර් වාහන, කාර්යාල ගෘහභාණ්ඩ යන වත්කම් වල සමුච්චිත ක්ෂය වටිනාකම හා ශේෂ පිරික්සුම අනුව එම ශේෂයන්ගේ වටිනාකම් අතර රු.982,267 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>ශේෂ පිරික්සුමට අනුව දක්වා ඇති වත්කම්වල සමුච්චිත ක්ෂය වීම් වල ශේෂයන් 2020/2019 වර්ෂයට අදාල ක්ෂය වියදම් ඇතුලත් කර නොමැතිවීමයි .එය ජර්නල් සටහනක් ලෙස අවසාන ගිණුම් සැකසීමේදී ගිණුම් ගත කර ඇත.</p>	<p>වත්කම්වල සමුච්චිත ක්ෂය වීම් වල නිවැරදි ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුලත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම රු. 2,096,936 ක් වුවද අඑත්කරන නිවේදන අනුව සිදුකළ ගණනය කිරීම් අනුව පොලී ආදායම රු. 1,978,842 ක් වූයෙන් රු. 118,094ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>ඇමුණුමක් මගින් දක්වා ඇත.</p>	<p>ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය</p>
<p>(ඈ) වෙළෙඳ සහ වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ යටතේ සෘණ ශේෂ ලෙස දක්වා ඇති රු 3,711,068 ක් වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු දීර්ඝ කාලයක සිට ඉදිරියට ගෙන එමින් පැවතුණු අතර එය වියදමක් ලෙස ලියා හැර නොතිබුණි.</p>	<p>එම ශේෂයන්ට අදාල අදාල ලිපි ලේඛණ අප ආයතනය සතුව නොමැත. ඉදිරියේදී අප සමාගම විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා තීරණවලට එකඟව කටයුතු කරමි.</p>	<p>දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

(ඉ) ආර්ථික සේවා ගාස්තු වෙනුවෙන් 2017/2018 සහ 2018/2019 තක්සේරු වර්ෂ වෙනුවෙන් පිළිවෙළින් රු. 99,511 සහ රු.73,426 ක දඩ මුදලක් ගෙවන ලෙස දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දන්වා ඇති නමුත් මෙම දඩ මුදල ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	ඒ පිළිබඳ ඉදිරියේදී පිළිතුරු දීමට කටයුතු කරමි	ආර්ථික සේවා ගාස්තු දඩ මුදල් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඊ) කලංකුට්ටිය ගොවිපොළ ඉඩම සඳහා 2010 සිට 2018 දක්වා වර්ෂ නවයක් සඳහා අධිභාර ඇතුළුව රු. 10,485,000 මුදලක් ගෙවා නොමැති බැවින් එම බදු අයිතිය අවලංගු කරන බවට 2017 ඔක්තෝබර් 10 දිනැති RPM/T/L/CLO/ගල්/74 අංක දරන ලිපිය මගින් මහවැලි අධිකාරියේ නේවාසික ව්‍යාපාර කළමනාකාර (එච් කලාපය) විසින් දන්වා තිබුණ ද එම බදු ගෙවීමට හෝ ඒ සඳහා වෙන්කිරීම් කටයුතු කර නොතිබුණි. තවද එම බදු දේපළ සඳහා ගිවිසුමක් ද අත්සන් කර නොතිබුණි.	කලංකුට්ටිය ගොවිපල සහ ප්‍රධාන ගොවිපල සඳහා බදු ගෙවීම් සිදුකරන්නේ නැත. එසේ හෙයින් බදු මුදල් ගෙවීම හෝ අධිභාර ගෙවීම් සිදු කල නොහැකි බැවින් මේ පිළිබඳ ඉහල කළමනාකාරිත්වයෙන් ගැටළුව විසදීමට යොමු කොට ඇත.	ගොවිපොළ ඉඩම සඳහා බදු ගිවිසුමක් අත්සන් කළ යුතු අතර බදු ගෙවීම හෝ ඒ සඳහා වෙන්කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(උ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි තුළ පවතින 2016 වසරේ සිට ඉදිරියට එමින් පවතින රු.124,946ක් වූ මිශ්‍ර ආහාර (Mixed foods) හා රු.141,337ක් වූ අනෙකුත් තොග (Other Stocks) පැවතිය ද 2020 මාර්තු 31 දිනට භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා මගින් භෞතිකව පවතින බව තහවුරු වී නොමැති බැවින් අවසන් තොග ශේෂය අධිගණනය වී තිබුණි.	එම තොගයේ අගය දිගින් දිගටම පැමිණෙන අගයක් වේ. ඉදිරි ගිණුම් ප්‍රකාශනයන්වලදී එය නිවැරදි කරගැනීමට කටයුතු කරමි.	මිශ්‍ර ආහාර හා අනෙකුත් තොග පිළිබඳව සොයාබලා නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.
(ඌ) .සමාගමෙහි 2020 මාර්තු 31 දිනට සාමාන්‍ය තොග අයිතමයන්ගේ වාර්ෂික භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව වටිනාකම රු 4,893,651 හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු 5,710,081 වූයෙන් තොග ශේෂයන්ගේ රු. 816,430 ක වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය වී තිබුණි.	එම සාමාන්‍ය තොගයේ වටිනාකම සහ තොග සමීක්ෂණ වාර්තාවේ වටිනාකම අතර ඇති වෙනස දිගින් දිගටම පැවත එන වෙනසක් නවි.	සාමාන්‍ය තොග වෙනස්කම් පිළිබඳව සොයාබලා නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.
(ඒ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි රු.27,069,421 ක් වූ තොග අයිතම 10ක් වාර්ෂික භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවෙහි ඇතුළත්ව නොතිබූ බැවින් තොගය අධිගණනය වී තිබුණි.	මෙම ශේෂයන් දිගින් දිගටම පැවත එන ආරම්භක තොග ශේෂයන් වේ එම ශේෂයන්ද අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර එම තීරණයන්ට අනුව ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරමි .	භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව තොග පිළිබඳව සොයාබලා නිවැරදි ගැලපීම් කිරීම් කළ යුතුය

1.5.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් සටහන් අංක 03 - දේපළ, පිරියත හා උපකරණ සටහන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන ශේෂය ලෙස රු. 20,423,902 ක් දක්වා තිබූ නමුත් සමාගමේ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයක් නඩත්තු කර නොමැති බැවින් එක් එක් වත්කම් මිලදී ගත් දිනය, පැවැත්ම සහ එහි නිවැරදිතාව ආදිය අනාවරණය කරගත නොහැකි වී ඇති අතර මේ අනුව 2020 මාර්තු 31 දිනට සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වී ඇති වත්කම් හඳුනාගැනීමටත් නොහැකි වී තිබුණි.</p>	<p>ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයක් නඩත්තු කිරීමට නොහැකිව ඇත. එය ඉදිරියේදී අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර අනුමැතියත් සමඟ ප්‍රත්‍යාගණනය කර වත්කම් ලේඛනයක් සෑදීමට කටයුතු සුදානම් කරමි.</p>	<p>ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයක් නඩත්තු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) රු. 424,459 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කෙරිගෙන යන වැඩ වෙනුවෙන් ගිණුම්ගතව තිබුණද ඒ සම්බන්ධ විස්තර කිසිවක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකිරීම මත විගණනයේ විෂය පථය සීමා වී තිබුණි.</p>	<p>එයට අදාළ ඇමුණුමක් ඉදිරිපත් කරමි</p>	<p>කෙරිගෙන යන වැඩ සම්බන්ධ විස්තර අඩංගු ඇමුණුමක් කඩිනමින් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) රු. 78,684,148 ක වෙළඳ ගෙවිය යුතු දෑ වල ඇතුළත් රු.31,541,350 ක වටිනාකමින් යුත් ශේෂ 06 ක් වර්ෂයකට වඩා අධික කාලයක සිට පැවත එන ශේෂ වන අතර එම ශේෂයන් වලට අදාළ කාල විශ්ලේෂණයන් හෝ උපලේඛනයක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් එහි පැවැත්ම හා නිවැරදිතාව තහවුරු කර ගැනීමට විගණනයට නොහැකි විය.</p>	<p>මෙම ගෙවිය යුතු ශේෂයන් දිගින් දිගටම පැමිණ එන්නේ Quick Book ආරම්භක ශේෂයන් ලෙසය. එම ශේෂයන්ට අදාළ කිසිදු ලියකියවිල්ලක් අප ආයතනය සතුව නොමැත. කෙසේ වෙතත් සමාගම ඉදිරියේදී විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා තීරණ වලට එකඟව කටයුතු කරමි.</p>	<p>වෙළඳ ගෙවිය යුතු දෑ වල කාල විශ්ලේෂණයන්, ගනුදෙනුවල ස්වාභාවය යන තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු. 45,434 ක හඳුනා නොගත් හර ශේෂයක් හා පෙර වර්ෂවල සිටම පැවත එන රු. 15,497,840 ක් වූ බැර ශේෂයකින් යුතුවූ වටිනාකම රු.15,452,405 ක අවිනිශ්චිත බැර ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර එම ශේෂය ඇතිවූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරුද විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.</p>	<p>රු 15,497,840 ක අවිනිශ්චිත ගිණුමේ බැර ශේෂයන් Quick Book පද්ධතියේ එන ආරම්භක ශේෂයන් වේ. එය නිවැරදි කිරීමට අප ආයතනය සතුව කිසිදු ලියවිල්ලක් නොමැත. ඉදිරියේදී අප සමාගම විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා තීරණ වලට එකඟව කටයුතු කරමි.</p>	<p>අවිනිශ්චිත බැර ශේෂය ඇතිවූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එම ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ඉ) රු. 27,280,638 ක් වූ ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු , රු 25,607 ක් වූ ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා විස්තරාත්මක උපලේඛන, ප්‍රේෂණ පත්‍ර (Remittance) හා බදු වාර්තා (Tax return) විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.</p>	<p>සමාගම විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා තීරණවලට එකඟව කටයුතු කරමි.</p>	<p>ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා විස්තරාත්මක උපලේඛන, ප්‍රේෂණ පත්‍ර හා බදු වාර්තා විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය .</p>

(ඊ) 2020 මාර්තු 31 දිනට පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් ලබාගෙන ඇති ණය ශේෂය රු.995,230 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සඳහන් වුව ද පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ලැබිය යුතු ශේෂය තුළ එය ඇතුළත්ව නොතිබුණි. මෙයට හේතු සොයාබලා නිරවුල් කර කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර එම ණය ශේෂය තහවුරු කර ගැනීමට වෙනත් කිසිදු පිළිගතහැකි සාක්ෂියක්ද විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.

එම ශේෂයන්ට අදාළ කිසිදු ලබා ගෙන ඇති ණය ලියකියවිල්ලක් අප ආයතනය සතුව ශේෂය තහවුරු කර නොමැත. ඉදිරියේදී අප සමාගම ගැනීමට කටයුතු කළ විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා යුතුය.

(උ) මහජන බැංකුවේ රු. 49,389 ක ඉතිරිකිරීම් ශේෂය සඳහා 2020 මාර්තු 31 දිනට ශේෂ ගිණුම් පිළිබඳ විස්තර ලබා දිය තහවුරු කරගැනීමේ ලිපිය විගණනයට කරගැනීමේ ලිපිය විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු බැවින් එම ශේෂයෙහි නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය.

බැංකුව ප්‍රකාශකර සිටියේ එම ගිණුම් පිළිබඳ විස්තර ලබා දිය නොහැකි බවයි. එයට හේතුව වීගණනයට ඉදිරිපත් කළ ලෙස දෙමටගොඩ බැංකුව ප්‍රකාශකර සිටියේ එම තොරතුරු ලබා දීමට නම් 2017 වසරේ දී ගිණුම් සම්බන්ධව අත්සන් යෙදූ පුද්ගලයන්ගේ අත්සන් සහිතව ලිපියක් භාරදෙන ලෙසයි.

(ඌ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රු.10,630,937ක් වූ අඩමාණ ණය වෙන් කිරීම් සඳහා ගණනය කිරීමේ උපලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.

ඒ සම්බන්ධව කිසිදු ලියවිල්ලක් අප ආයතනය සතුව නොමැත. ඉදිරියේදී ආයතනය විසුරුවා හැරීමට කටයුතු සිදු වෙමින් පවතින බැවින් එම ශේෂයන් පිළිබඳ එහිදී ගන්නා තීරණ අනුව ඉදිරියේදී කටයුතු කරමි.

වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ සඳහා අඩමාණ ණය ගණනය කළ ආකාරය විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(එ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් රු.8,520,354 ක් වූ සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් වටිනාකම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් ගණනය කිරීමේ වාර්තාවක් හෝ ආයුගණක වාර්තාවක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් එහි නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගත නොහැකි විය.

එම සේවක ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව නිවැරදි ලේඛණයක් සකසා ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් ගණනය කිරීමේ වාර්තාවක් හෝ ආයුගණක වාර්තාවක් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඒ) ආරම්භක ශේෂය වූ රු.881,572 ක් වූ විලම්භිත බදු වත්කම් හා රු.3,470,646 ක් වූ විලම්භිත බදු වගකීම් ගණනය කිරීමේ ලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු බැවින් නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගත නොහැකි විය.

එම ගණනය කිරීම සම්බන්ධව සොයා බලා ඉදිරියේදී පිළිතුරු සැපයීමට කටයුතු කරමි.

ආරම්භක ශේෂ සඳහා විලම්භිත බදු වත්කම් හා වගකීම් ගණනය කිරීමේ ලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඔ) සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් සටහන් අංක 03 - දේපළ, පිරිසිදු හා උපකරණ සටහන අනුව රු. 6,802,728 ක් වටිනා යන්ත්‍ර හා උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී අත්පත් කරගෙන ඇති බවත්, පිරිවැය රු. 1,120,000 ක් වූ මෝටර් වාහණ රු. 1,793,689 කට සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ඉවත්කර තිබූ නමුත් අදාළ අත්පත්කර ගැනීම් සහ ඉවත්කිරීම් සම්බන්ධ ප්‍රසම්පාදන ලිපිගොනු හා අනෙකුත් විස්තර කිසිවක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකිරීම මත විගණනයේ විෂය පථය සීමා වී තිබුණි.

එයට අදාළ ලිපිගොනු මේ සමග අමුණා ඇත

ඉල්ලා ඇති ලිපිගොනු විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර අත්පත්කර ගැනීම් සහ ඉවත්කිරීම් සම්බන්ධ ප්‍රසම්පාදන ලිපිගොනු හා අනෙකුත් විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු ගිණුම් සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද උපලේඛනය අනුව රු.2,796,420ක් වූ වෙළඳ ණයගැති ශේෂයෙන් රු.2,080,910ක් එනම් සියයට 74ක් ම ණයගැති කාල විශ්ලේෂණය අනුව දින 90 ඉක්මවූ ණයගැති ශේෂ වන අතර එම ශේෂ අය කර ගැනීම අවිනිශ්චිත තත්ත්වයේ විය.

එම ලැබිය යුතු ශේෂයන්ට අප ආයතනය විසින් වරින් වර ලිපි යොමු කලද ඒ සඳහා කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නොමැත .ඉදිරියේදී ආයතනය විසුරුවාහැරීමට කටයුතු සිදුවන බැවින් එහිදී ගන්නා තීරණ අනුව කටයුතු කරමි.

ලැබිය යුතු ශේෂයන් කඩිනමින් අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය .

(ආ) රු.64,693,611ක් වූ වෙනත් ලැබිය යුතු ශේෂයෙහි ඇතුළත් රු.33,029,696ක් වූ ශේෂ එනම් සියයට 51ක් 2016 වර්ෂයට පෙර සිට පවතින ශේෂ වන අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර මෙම ශේෂ අයකරගැනීම අවිනිශ්චිත තත්ත්වයේ විය

මෙම ණයගැතියන් සම්බන්ධයෙන් ලිපිගොනු සමාගම සතුව නොමැත . එම නිසා එය සනාථ කරගැනීමට නොහැකි තත්ත්වයක පවතී .සමාගම ඉදිරියේදී විසුරුවා හැරීමේදී එහිදී ගන්නා තීරණ වලට එකඟව කටයුතු කරමි.

ලැබිය යුතු ශේෂයන් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය .

1.6.2 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සටහන් අංක 14.1 වෙළෙඳ සහ වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ යටතේ ඇති රු. 1,162,899 ක් වූ උපචිත චේතන ශේෂයට, සමාගමේ ගෙවිය යුතු මුද්දර බදු ශේෂය වූ රු. 3,025 ක් ද ඇතුළත් කර තිබුණි.

එය ඉදිරි වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරමි.

ගෙවිය යුතු මුද්දර බදු ශේෂය වෙනමම පෙන්විය යුතුය

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2003 ජුනි 02 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තු වක්‍රලේඛ අංක PED/12			
(i) 5.1.3 වගන්තිය	මුදල් වර්ෂය ආරම්භ වීමට දින 15 කට කලින් පිළියෙල කරන ලද සංයුක්ත සැලැස්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමත කිරීමෙන් පසු, රේඛීය අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය ව්‍යවසායකත්වය පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරය සහ විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු නමුත් විගණිත දිනය වන 2024 ජනවාරි 31 දින වන විටත් 2019-2023 සංයුක්ත සැලැස්ම විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	2020/2019 වර්ෂයේදී සැලැස්මක් සකසා නොතිබූ අතර අප ආයතනය අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනයක් වුවත් කිසිදු රාජ්‍ය අනුග්‍රහයක් නොමැතිව තනි සමාගමක් ලෙස වැඩකටයුතු සිදු වෙමින් පැවතුණි. ඉදිරියේදී එම සංයුක්ත සැලැස්ම සකසා ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි.	වක්‍රලේඛය පරිදි ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ii) 5.2.4 වගන්තිය	මූල්‍ය වර්ෂය ආරම්භවීමට තෙමසකට පෙර කෙටුම්පත් අයවැය අනුමැතිය ලබාගැනීම සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2019/2020 වර්ෂයේ අයවැය ලේඛනය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් විගණිත දිනය වන 2024 ජනවාරි 31 දක්වා අනුමත කර නොතිබුණි.	එයට 2020/2019 වර්ෂයේදී කෙටුම්පත් අයවැය සකස් කර නොතිබූ අතර එයද ඉදිරි වර්ෂ වලදී සැකසීමට කටයුතු කරමි.	වක්‍රලේඛය පරිදි කෙටුම්පත් අයවැය අනුමැතිය ලබාගැනීම සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(iii) 5.2.5 වගන්තිය	අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් අයවැය අනුමත කර අදාළ මූල්‍ය වර්ෂය ආරම්භවීමට දින 15 කට නොඅඩු කාලයක් තුළ රේඛීය අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරය සහ විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු නමුත් ඒසේ සිදු කර නොතිබුණි.	එයට 2020/2019 වර්ෂයේදී කෙටුම්පත් අයවැය සකස් කර නොතිබූ අතර එයද ඉදිරි වර්ෂ වලදී සැකසීමට කටයුතු කරමි.	වක්‍රලේඛය පරිදි අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් අයවැය අනුමත කර විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(iv) 6.5.1 වගන්තිය

ගිණුම් වර්ෂය අවසාන වී දින 60ක් තුළ වාර්ෂික ගිණුම් වාර්තා විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද 2019/20 වර්ෂය සඳහා වන මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණේ 2023 දෙසැම්බර් 05 දින වන අතර මාස 42ක ප්‍රමාදයක් නිරීක්ෂණය විය.

අප ආයතනයේ එවක අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් නොතිබූ හෙයින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය නොමැති නිසා විගණකාධිපතිවරයා වෙත වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත්විය .

වක්‍රලේඛය පරිදි කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තා සහ වාර්ෂික ගිණුම් වාර්තා විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ආ)2014 පෙබරවාරි 17 දිනැති අංක 01/2014 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය

5(II) වගන්තිය

ව්‍යාපෘති සැලැස්ම පදනම් කර ගෙන ඉදිරි මුදල් වර්ෂයේදී එනම් 2019 අප්‍රේල් මස 01 දින සිට 2020 මාර්තු 31 වන දින දක්වා වූ මුදල් වර්ෂ සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කළ යුතු නමුත් ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම පිළියෙල කර විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් නොතිබූ අතර ඉදිරියේ දී ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස්කර ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි.

අන්තර්ගත විය යුතු කරුණු ඇතුළත් කර මුදල් වර්ෂ සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කළ යුතුය.

(ඇ)රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය

4.2.1 වගන්තිය

සමාගම විසින් අවම වශයෙන් වසර තුනක කාලයක් සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කළ යුතු අතර ඉන්පසු එළඹෙන වර්ෂය සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු විස්තරාත්මකව පිළියෙල කළ යුතුය. එසේ වුව ද සමාගම විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කර නොතිබුණි.

ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කර නොතිබූ අතර එය ඉදිරියේදී ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස්කර ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි.

අවම වශයෙන් වසර තුනක කාලයක් සඳහා ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු පෙර මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.29,177,604ක ක අලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අලාභය රු.8,567,433ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.20,610,171ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. විකුණුම් ආදායම පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 25කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාගමේ ශුද්ධ වත්කම් සෘණ අගයක් වීම මත සමාගමේ මුළු වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් මුළු වගකීම් පියවීමට නොහැකි තත්ත්වයක් නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය, ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය, දළ ලාභ අනුපාතය පිළිවෙලින් 0.78 ක් 0.55ක් සහ සෘණ සියයට 7 වූ අතර පෙර වර්ෂයේ එම අනුපාතයන් පිළිවෙලින් 1.01ක් 0.74ක් සහ සියයට 11 විය. ඒ අනුව මෙම අනුපාතයන් හි පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ජංගම වත්කම් අනුපාතය, ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය දුර්වල මට්ටමක ඇති හෙයින් කාරක ප්‍රාග්ධන ගැටලුවකට මුහුණ පා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද දළ ලාභ අනුපාතය සෘණ වීමට විකුණුම් ආදායම අඩුවීමත් හේතු වී තිබුණි.

3 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මහවැලි අධිකාරියට අයිති හුරුගස්වැව ගොවිපොළ ඉඩම මහවැලි සත්ත්ව ව්‍යාපාරික සමාගමට පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර ඒ සඳහා බදු ගිවිසුමක් ද නොතිබුණි. මෙම ඉඩමේ භූමි ප්‍රමාණය නිශ්චය වශයෙන් මෙතෙක් හඳුනාගෙන නොතිබූ අතර නිෂ්කාර්යව පවතින භූමි ප්‍රමාණය ද නිශ්චිතව හඳුනාගත නොහැකි වී තිබුණි.	මෙම සමාගමේ කොටස් 45% ක අයිතිය මහවැලි අධිකාරිය සතුව පවතින බැවින් සහ මෙම සමාගම පිහිටුවීමේදී මහවැලි අධිකාරිය යටතේ පිහිටුවා ක්‍රියාත්මක වූ බැවින් මහවැලි අධිකාරිය සතු හුරුගස්වැව මහවැලි ගොඩනැගිලි 2 ක් එකල ප්‍රයෝජනය සඳහා ලබා දී තිබුණි. අප සමාගමේ සත්ත්ව ආහාර සකස් කරන ලද්දේ මෙම එක් ගොඩනැගිල්ලකය. නමුත් කිසිදු අවස්ථාවක එය අප සමාගම වෙත පවරා නොතිබූ අතර එහි ඉඩම් පිළිබඳව ද නිශ්චිත ව අප වෙත ලිඛිතව ලබා දී හෝ පවරා නොමැත.	ඉඩමේ භූමි ප්‍රමාණය නිශ්චිත වශයෙන් හඳුනාගෙන බදු ගිවිසුමකට එළඹීම හා පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) අනුරාධපුර තඹුන්තේගම අක්කර 26කින් යුතු මහවැලි සත්ත්ව ව්‍යාපාරික සමාගමේ කාර්යාලය පිහිටි ගොවිපොළ ඉඩම මහවැලි අධිකාරියට අයත් වන අතර එම ඉඩම සම්බන්ධයෙන් 1989 ඔක්තෝබර් 03 දින තිස් අවුරුදු බදු ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එහි කොන්දේසි අනුව 2019 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් 02 දින බදු කාල සීමාව අවසන් වී තිබුණි. තවද, එකතුව වර්ග අඩි 31,099 ක ගොඩනැගිලි හා වර්ග අඩි 46,924 ක ව්‍යුහයන්ගේ වටිනාකමක් ඇති ඉදිකිරීම් සිදුකර ඇති (වටිනාකම නොමැත) මෙම ඉඩමට අදාළ ගිවිසුම් යාවත්කාලීන කිරීමට ක්‍රියා කර නොතිබුණි.

2019 වර්ෂයේ දී මෙම බදු ගිවිසුම අවසන් විය. එම බදු කාලය අවසන් වීමට ප්‍රථම එකල මේ සම්බන්ධයෙන් මහවැලි අධිකාරියට ලිපි යොමු කරන ලදී. වර්තමානය වන විට ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත අප සමාගම පැවරීමේ කටයුතු සිදු වෙමින් පවතී.

ඉඩමට අදාළ බදු ගිවිසුම යාවත්කාලීන කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

(ඇ) අංක අමප/15/0940/631/018-I දරන 2015 ජූලි 16 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය හා බැඳී අංක BD/RDS/124/CM/07 දරන 2015 ජූලි 08 දිනැති ලිපියේ සඳහන් මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණය අනුව අදාළ නීතිමය පරිපාටි යටතේ සමාගමේ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව තහවුරු කිරීම් සඳහා සියලු සම්පත්, වත්කම්, කොටස් සහ කළමනාකාරීත්වය ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයට ලබාගත යුතු අතර 2017 වර්ෂය තුළ සමාගමේ කොටස් අයිතියෙන් සියයට 27ක් පමණක් මණ්ඩලය සතුව තිබුණි. කෙසේ වුව ද මේ දක්වා අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව අත්පත් කර ගැනීමේ කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි.

වර්තමානය වන විට පවරා ගැනීමේ කටයුතු සිදුවෙමින් පවතී.

අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සියලු සම්පත්, වත්කම්, කොටස් සහ කළමනාකාරීත්වය ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයට පැවරිය යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) මහවැලි සත්ත්ව ව්‍යාපාරික සමාගමට අයත් ලොරි රථ 5ක්, මහවැලි අධිකාරියට අයත් සමාගමකට භාවිතය සඳහා ලබා දී තිබුණු නමුත්, 2024 ජනවාරි 31 දක්වා එම වාහන ආපසු පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

මහවැලි අධිකාරිය යටත් තිබූ මෙම ලොරි රථ 05 ක්ෂීකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින අතර වර්තමානය වන විට එම ලොරි රථ 05 ජාතික ලඟු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත පැවරීමේ කටයුතු සිදු වෙමින් පවතී.

ලොරි රථ වල අයිතිය නිසි පරිදි පවරා දීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) සමාගමෙහි සමස්ත ආදායම 2018/19 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු. 43,133,651 කින් පහත වැටී තිබූ අතර මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් සමාගමේ ප්‍රධාන ආදායම් වර්ග දෙකක් වන බ්‍රොයිලර් ව්‍යාපෘතිය හා අභිජනන ව්‍යාපෘතියෙහි

2018/ 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020/ 2019 කුකුල් පැටවකුගේ විකුණුම් මිල සහ කුකුල් මස් මිල විශාල ලෙස පහත වැටුණු අතර එයට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස බලපානු ලැබුවේ පාස්කු ප්‍රභවය සහ කොවිඩ්

අපේක්ෂා කළ කුකුළු මස් අලෙවි ආදායම ලබා කර නොගැනීමට හේතු සොයා බලා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

ආදායම් පිළිවෙලින් රු.10,455,940 කින් හා වසංගත තත්ත්වයයි.
 රු.32,888,037කින් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන්
 බලපා තිබුණි. කුකුල් මස් මිල පහත වැටීම
 හා කුකුළු පැටවුන්ගේ මිල ගණන් සැලකිය
 යුතු ලෙස අඩුවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්
 බලපා තිබුණි.

(ඇ) 2020 මාර්තු 31 දිනට සමාගමේ ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රු.22,965,030 වුව ද ශුද්ධ වත්කම්වල අගය සෘණ රු.28,305,403 වී තිබුණි. 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 220 ඡේදය ප්‍රකාරව සමාගමෙහි ශුද්ධ වත්කම ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනයෙන් අඩකට වඩා අඩු බවත් ඒ අනුව සමාගමෙහි තදබල ප්‍රාග්ධන පාඩු තත්ත්වයක් පැවතුණි. මේ අනුව සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.	2020 මාර්තු 31 දිනට සමාගමේ ශුද්ධ වත්කම් වල අගය සෘණ අගයක්ව පවතී. එයට හේතුව මෙම ගිණුම් වර්ෂයට අදාලව අප ආයතනයේ විකුණුම් ආදායම විශාල ලෙස අඩුවී දළ අලාභයක් පැමිණීම සහ වියදම් අධික ලෙස ඉහල යෑමයි. තවද තරගකාරී වෙළෙඳපොල ප්‍රධාන වශයෙන් බලපාන සාධකයක් වන අතර එහිදී කුකුළු පැටවුන්ගේ මිල සහ කුකුල් මස් මිල කරගතකාරී වෙළෙඳපොල තීරණය කරයි.	සමාගම ඉපැයීමට අපේක්ෂිත මුළු ආදායම ලඟා කර නොගැනීමට හේතු සොයා බලා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගත යුතුය.